

Preserving Digital Materials, München 2005; Geoffrey Bolton, *In the service of the company: letters of Sir Edward Parry, Commissioner to the Australian Agricultural Company*, ANU Archives Program, 2005; Shaune Lakin, *Contact: Photographs from the Australian War Memorial collection*, Canberra 2006; Mary Lynn Ritzenthaler and Diane Vogt-O'Connor et al, *Photographs: Archival care and management*, Chicago 2006; Waverly Lowell and Tawny Ryan Nelb, *Architectural Records: Managing design and construction records*, Chicago 2006; Peter J. Tyler, *Humble and Obedient Servants: The Administration of New South Wales, Vol II, 1901-1960*, Sydney 2006; John Bender and Michael Marrinan (eds.), *Regimes of Description: In the Archive of the Eighteenth Century*, Stanford, California 2005.

Prvi svezak iz 2007. godine završava poglavljem s novostima iz australske arhivske zajednice (str. 134-164), koji uređuje Helen Morgan te na kraju rubrikom međunarodnih stručnih vijesti (str. 166-175), pod uredništvom Evelyn Wareham.

Diana Mikšić

Archives and Manuscripts. The Journal of the Australian Society of Archivists, 35, 2(2007); 36, 1(2008)

Časopis Australskog društva arhivista (*Australian Society of Archivist, ASA*) u **drugom broju za 2007. godinu** sadrži četiri cjeline: prvu cjelinu čine četiri stručna rada s područja arhivistike, u drugoj su predstavljeni zaslužni i nagrađeni australski arhivisti, treća cjelina donosi prikaze stručne literature dok se u četvrtoj nalaze kratke novosti o projektima, izložbama, tečajevima i raznim drugim događanjima vezanima uz arhivističku teoriju i praksu.

U uvodniku (8) saznajemo da je ovo posljednji broj kojemu je urednica Katherine Gallen, kao i da u ovome broju nedostaje uobičajeni blok s međunarodnim vijestima iz arhivistike.

Stručni dio časopisa započinje radom skupine autora *Pluralizing the Archival Paradigm through Education: Critical Discussions around the Pacific Rim* (10-39). Ann Gilliland, Andrew Lau, Yang Lu, Sue McKemmish, Shilpa Rele i Kelvin White ukazuju na potrebe arhivističkoga obrazovanja urođenika i drugih marginaliziranih zajednica zemalja koje se nalaze uokolo i u Tihom oceanu (*Pacific Rim*), što je ujedno i cilj projekta *Pluralizing the Archival Paradigm through Education*, što ga na dva sveučilišta vode Anne Gilliland (UCLA) i Sue McKemmish (Monash University). Nakon iznošenja argumenata kojima se opravdava zagovaranje pluralizma u obrazovanju arhivista, upozorava se da se marginalizacija određenih zajednica jasno očituje u njihovoj nedovoljnoj zastuplje-

nosti u arhivima, a kada se i nailazi na materijal koji se odnosi na njih, on je obično opterećen političkim, kulturološkim, vjerskim i drugim potrebama vlasti, korporacija i crkava koje su širile svoj utjecaj na spomenutom području. Stoga se apelira na razvoj obrazovanja koje će biti kulturološki i politički osjetljivo, s ciljem stvaranja novih arhivista koji će biti sposobni mijenjati postojeće paradigme ako ih smatraju nedovoljnima. Da je takvo obrazovanje nužno, pokazali su i polaznici radionica organiziranih u sklopu projekta, a među kojima su se nalazili i pripadnici marginaliziranih zajednica.

Suradnja arhiva i drugih sličnih ustanova te razvoj arhiva kao ustanova koje bi trebale imati glavnu ulogu u raspravama od nacionalne važnosti, tema su rada Joanne Sassoon *Sharing our Story: An Archaeology of Archival Thought* (40-54). Na primjeru Mandelina arhiva pokazuje kako arhiv, za razliku od naše uobičajene percepcije, ne mora biti mjesto pohrane samo dokumenata, već može uključivati vrlo širok spektar kulturoloških proizvoda (mjesto, krajolike, izvedbe, fotografije, umjetnička djela, priče te sjećanja pojedinaca). Pišući o problemu transformacije načina razmišljanja arhivista, autorica se dijelom dotiče i problema o kojemu je bila riječ u prethodnom radu, a odnosi se na pluralizam arhivske paradigme. Sassoon smatra da arhivisti imaju moć oblikovati pamćenje odnosno način na koji će zajednica pamtiti i na koji će način zaboravljati, ali i da bi trebali proširiti vlastito razmišljanje o tome što čini neki arhiv i što bi se sve moglo smatrati arhivskim, jer na taj način mogu sudjelovati u mnogim važnim raspravama koje se odnose na prošlost nacije, ali u širem smislu i na budućnost planeta (npr. klimatske promjene).

Joanne Evans u članku *Evaluating the Recordkeeping Capabilities of Metadata Schemas* (56-84) ukazuje na složenost metapodataka te analizira sposobnosti procesa upravljanja spisima u očuvanju istih. U sklopu projekta *Clever Recordkeeping Metadata Project* (CRKM Project) radi se na identifikaciji i pristupu metapodacima, a autorica prvo ukratko opisuje prototipske procese koji bi se mogli koristiti u istraživanju gdje i kako nastaju metapodaci, a zatim na temelju analize nekoliko shema metapodataka zaključuje i o njihovim sposobnostima. Jedan od glavnih izazova u čuvanju spisa u elektroničkom okruženju je pronaći način na koji se metapodaci mogu zabilježiti kao dio spisovodstvenog procesa kako bi se zadržala autentičnost i pouzdanost zapisa, ali se naglašava i potreba da metapodaci budu upotrebljivi i u drugim poslovima i spisovodstvenim procesima ("stvori jednom - koristi više puta"). Praktična primjena metapodataka još je relativno slabo iskorištena, iako već kod mnogih postoji zanimanje za nju, zbog čega se s pravom naglašava da je potrebno još puno raditi kako bi se dovoljno naglasio značaj metapodataka, a u svrhu osiguranja vjerodostojnosti i pouzdanosti spisa u elektroničkom okruženju.

Važnošću građevinskih nacrti i u njima sadržanim vrijednim podacima bavi se rad *Behind the Image: Assessing Architectural Drawings as Cultural Records* (86-107) autorica Julie Collins, Susan Collins i Christine Garnaut. Donedavno su

građevinski nacrti bili promatrani više kao zanimljive posebnosti, nego kao nešto vrijedno proučavanja, pa se arhivisti susreću s teškoćama prilikom procjene važnosti određenog nacrta, znatnim dijelom i zbog neupućenosti u samu materiju. Na primjeru nekoliko nacrta pokazuje se kako je pri procjeni vrijednosti neke zbirke nacrta bitno da raspon kriterija bude što širi, tj. da odražava društvene, ekonomske, kulturne i druge faktore koji su bili važni prilikom izgradnje neke zgrade. Stoga autorice u članku donose i tzv. *Assessment of Architectural Drawings Chart (AAD Chart)*, prikaz/grafikon koji bi trebao biti svojevrsan vodič za arhiviste i druge koji nastoje procijeniti vrijednost građevinskih nacrta.

U cjelini *Awards Citations* (108-125) predstavljani su profesionalni putovi australskih arhivista koji su dobili nagrade Australuskog društva arhivista za 2006. i 2007. godinu. Nagrađeni su Shauna Hicks, Adrian Cunningham, Colleen McEwen, Ian Pearce i Karen Anderson.

Predzadnju cjelinu (*Rewievs*) (126-159) čine prikazi petnaest novih stručnih izdanja, dok dio *News Notes* (160-183) donosi novosti o raznim projektima, izložbama, planovima i drugim događajima vezanima uz razvoj i popularizaciju arhivistike u Australiji.

U **prvom broju za 2008. godinu** časopis donosi tri stručna članka te uobičajene cjeline s prikazima stručne literature, kao i novosti iz domaćeg (australuskog) i međunarodnog arhivističkog života.

Marian Hoy u radu *Understanding the role, place and potential of the 'Statement of Knowledge for Recordkeeping Professionals'* (8-30) nastoji naglasiti koliko je važno ustrajati na ispravnom obrazovanju arhivista odnosno stručnjaka za čuvanje spisa. Analizira Izjavu o znanju (*Statement of Knowledge for Recordkeeping Professionals*), čiji su tvorci Australusko društvo arhivista (*Australian Society of Archivists - ASA*) i Australusko udruženje za upravljanje spisima (*Records Managment Association of Australia - RMAA*), njezin kontekst i porijeklo te mjesto koje ima unutar šireg sustava upravljanja spisima. Budući da je sintagma "kompetencijski okvir" preopćenita i preslobodna, autorica na primjeru Australije opisuje unutar kojih se koncepata nastoji izučiti i obrazovati stručnjake za čuvanje spisa. Svrha je Izjave opisati znanje koje je jedinstveno baš za profesiju čuvanja spisa i nijednu drugu, a koje bi stručnjaci trebali usvojiti kroz obrazovanje, rad i stalan napredak, pa bi Izjava na taj način mogla koristiti u pripremi obrazovanja i razvoja planova za pojedince i grupe. Kako je Izjava novijega datuma, ona još nema širu primjenu, ali zbog njezina potencijala u razvoju profesije, autorica se nada da će njezina vrijednost biti prepoznata kako na razini institucija tako i na individualnoj razini.

Praksa čuvanja spisa u otočnim zemljama na području Tihog oceana te problemi koji se javljaju vezano uz nju tema su rada *Recordkeeping Legislation and its Impacts: The PARBICA Recordkeeping for Good Governance Toolkit* (32-45) autorice Danielle Wickman. Autorica je 2006. u sklopu vladina programa radila na Salomonskim otocima, a u članku daje kratak pregled trenutnog stanja prakse

čuvanja spisa na tihooceanskom području te naznačava mogući budući razvoj, što se sve zbiva pod Tihooceanskim područnim ogrankom Međunarodnog arhivskog vijeća (PARBICA - *Pacific Regional Branch of the International Council of Archives*). Analizirajući arhive na području Tihog oceana te zakonodavnu praksu koja bi se odnosila na njih, primjećuje kako je zakonodavstvo većine zemalja tog prostora pod utjecajem zakona i tradicija zapadnih sila (SAD, Francuska, Velika Britanija) te da, iako postoje određeni dijelovi zakona koji se dotiču arhiva i pitanja čuvanja spisa, zakoni zapadnog stila naprosto nisu dovoljni za primjereno čuvanje spisa spomenutoga prostora. Smatra da bi veće mogućnosti za uspjeh imao pravni sustav koji bi objedinio zapadnu tradiciju, ali i običajna (domaća) shvaćanja. U svrhu razvoja takvoga sustava pokrenut je projekt čiji je cilj pronaći alate kojima bi vlasti pacifičkog područja mogle poboljšati način čuvanja spisa u svojim administracijama (*The PARBICA Recordkeeping for Good Governance Toolkit*). Projekt se neprestano nadopunjava novim iskustvima te nastoji što opširnije obuhvatiti stanje na terenu, ali pokazuje se da bi mogao postati kvalitetnom nadopunom zakonodavstvu na području upravljanja spisima na tihooceanskom prostoru.

Posljednji članak ovoga broja, *Archiving and Memorialising the Taboo* (46-74) autorice Katherine Gallen, bavi se tabuima, njihovoj slaboj sačuvanosti u arhivima te razlozima vrlo slabe istraženosti istih. Fokus istraživanja je na Australiji, ali su u obzir uzete i globalne usporedbe i primjeri. Navodeći primjere nekih tabua, kao što su seks, zatvor, bordeli i mafija, Gallen spominje tzv. "rubne" arhive (*fringe archives*), institucije u kojima se sakuplja gradivo drugačije od onoga koje inače nalazimo u arhivima (npr. ALGA - *Australian Lesbian and Gay Archive*, Wilmar Library, VWLLF Archive - *Victorian's Women Liberation and Lesbian Feminist Archive*, u kojem se čuvaju spisi o spolnim bolestima i silovanju, a koji sadrže stajališta koja nisu znanstvena ni zakonska). Autorica nastoji proširiti arhivistički način razmišljanja o tabuima u arhivima, koji, iako podložni promjenama, ipak nastaju pod snažnim utjecajem društva, politike i vjere zbog čega često i nema izravne rasprave o njima. Smatra da bi se trebao prekinuti trend sustavnog zanemarivanja tabua u Australiji, čemu bi mogla pridonijeti potpora vlasti koju, međutim, zagovara u ograničenom obliku kako bi "rubni" arhivi zadržali što veći stupanj autonomije i nezavisnosti.

Cjelina Prikazi (76-94) sadrži izvješće o čuvanju spisa u australskim javnim službama te šest novih publikacija s područja arhivistike. U cjelini Vijesti urednice Helen McLaughlin (96-121) predstavlja se niz zbivanja i projekata vezanih uz arhivističku praksu u Australiji dok dio *International News Notes* (123-147) urednice Evelyn Wareham predstavlja arhive otočnih država s područja Tihog oceana: Mikronezije, Kraljevine Tonga, Niue te Tuvalu.

Ivanka Magić